

Centrālās statistikas pārvaldes (Pārvalde) apsekojuma mērķis, tiesiskais pamatojums un iegūto datu izmantošana

“Pārskats par finansiālo stāvokli” (1-F)

- Kāpēc nepieciešams sniegt datus un kādam nolūkam izmanto oficiālo statistiku?
- Kāds ir tiesiskais pamats oficiālās statistikas nodrošināšanai?
- Kur ir noteikts pienākums iesniegt datus?
- Vai Pārvalde izmanto administratīvajos datu avotos (piemēram, valsts reģistros) pieejamo informāciju?
- Kam ir jāiesniedz dati?
- Kur publicē oficiālo statistiku?
- Kas ir galvenie oficiālās statistikas lietotāji?
- Vai Pārvalde ievēro datu konfidencialitāti?
- Vai Pārvalde ievēro Vispārējo datu aizsardzības regulu?

Kāpēc nepieciešams sniegt datus un kādam nolūkam izmanto oficiālo statistiku?

Pārvalde lūdz iesniegt datus, lai nodrošinātu lietotāju vajadzības, kas definētas [Oficiālās statistikas programmas](#) pielikuma 1. punktā (Nacionālo kontu sistēma).

Uzņēmumu dati ir galvenais datu avots informācijai par komersantu finansiālo stāvokli ceturkšņa finanšu kontu sagatavošanai atbilstoši Eiropas Centrālās bankas prasībām.

Iegūtos datus savu funkciju veikšanai izmanto Latvijas Banka, kam pārskatos sniegtā informācija nepieciešama maksājumu bilances statistikas sagatavošanai saskaņā ar starptautiskajiem standartiem un Eiropas Savienības, t.sk. Eiropas Centrālās bankas, tiesību aktu prasībām, finanšu stabilitātes statistikas nodrošināšanai, tautsaimniecības dinamisko pārmaiņu analīzei un ekonomiskās prognozēšanas veicināšanai, kā arī Eiropas Savienības institūcijas, Latvijas valsts un pašvaldību institūcijas, starptautiskās organizācijas un citi datu lietotāji valsts ekonomikā notiekošo procesu analīzei.

Finanšu rādītāji nodrošina datus par bilances aktīva, pasīva un peļņas vai zaudējumu aprēķina svarīgākajiem postejiem:

- Aktīvs – nemateriālie ieguldījumi; pamatlīdzekļi; informācija par sabiedrības kapitālu; ilgtermiņa un īstermiņa parāda vērtspapīri; ilgtermiņa un īstermiņa aizdevumi; nodokļi; krājumi un to sadalījums pa veidiem; tirdzniecības kredīti; debitori; norēķinu konti;
- pasīvs – pašu kapitāls un tā sadalījums; rezerves; uzkrājumi; ilgtermiņa un īstermiņa aizņēmumi un to sadalījums; emitētie ilgtermiņa un īstermiņa parāda vērtspapīri; nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas; tirdzniecības kredīti; kreditori;
- peļņas vai zaudējumu aprēķins – neto apgrozījums; pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksa; bruto peļņa vai zaudējumi; pārdošanas, administrācijas un citu veidu izmaksas; pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi un izmaksas; procentu ieņēmumi un procentu maksājumi; ārkārtas dividendes; pārskata ceturkšņa peļņa vai zaudējumi.

Informācija par operatīvo nomu un tās ietekmi uz bilances un peļņas zaudējumu posteņiem ļauj novērtēt izmaiņas, kas radušās ieviešot 16. Starptautisko finanšu pārskatu standartu "Noma". Standarta ieviešanai vislielākā ietekme ir uz posteņiem: nemateriālie ieguldījumi; pamatlīdzekļi (aktīvs); citi iepriekš neuzskaitītie kreditori (pasīvs); nemateriālo ieguldījumu ikgadējā vērtības norakstīšana, pamatlīdzekļu un ieguldījumu īpašumu nolietojums (peļņas un zaudējumu aprēķins).

➤ Kāds ir tiesiskais pamats oficiālās statistikas nodrošināšanai?

Oficiālo statistiku nodrošina, lai izpildītu šādus tiesību aktus:

- Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regulu (ES) Nr. 549/2013 par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Eiropas Savienībā (Dokuments attiecas uz EEZ);
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 12. janvāra Regulu (ES) Nr. 184/2005 par Kopienas statistiku attiecībā uz maksājuma bilanci, starptautisko pakalpojumu tirdzniecību un ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem;
- Eiropas Centrālās bankas 2011. gada 9. decembra Pamatnostādni par Eiropas Centrālās bankas prasībām attiecībā uz statistikas pārskatiem ārējās statistikas jomā (pārstrādātā versija) ([ECB/2011/23](#));
- Eiropas Centrālās bankas 2013. gada 25. jūlija Pamatnostādni par Eiropas Centrālās bankas statistikas pārskatu sniegšanas prasībām ceturkšņa finanšu pārskatu jomā (pārstrādātā versija) ([ECB/2013/24](#)).

➤ Kur ir noteikts pienākums iesniegt datus?

Pienākums iesniegt datus izriet no [Statistikas likuma 14. panta pirmās daļas](#), kurā noteikts, ka Pārvaldei ir tiesības pieprasīt, lai respondents sagatavo un sniedz datus par statistisko vienību, arī ierobežotas pieejamības informāciju, lai nodrošinātu oficiālo statistiku. Respondents statistikas iestādei tās noteiktajā termiņā, formā un apjomā sniedz patiesus datus. Pēc statistikas iestādes pieprasījuma respondents sniedz rakstveida vai mutvārdu paskaidrojumus par šiem datiem.

➤ Vai Pārvalde izmanto administratīvajos datu avotos (piemēram, valsts reģistros) pieejamo informāciju?

Administratīvo datu nav.

➤ Kam ir jāiesniedz dati?

Apsekojumā iekļauj:

- visus uzņēmumus ar nodarbināto skaitu 100 un vairāk;
- ostu pārvaldes;
- pārējos uzņēmumus, lai kopējais neto apgrozījums un bilances kopsumma veidotu 65 % un vairāk no nozares apgrozījuma un bilances vērtības atbilstoši katrai Saimniecisko darbību statistikas klasifikācijas NACE nodaļai.

Izlases izveidošanas standarts:

- Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regulas (ES) Nr. 549/2013 par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Eiropas Savienībā 2. pants, kā arī A un B pielikumi;
- Ministru kabineta 2016. gada 20. decembra noteikumi Nr. 812 "Oficiālās statistikas veidlapu paraugu apstiprināšanas un veidlapu aizpildīšanas un iesniegšanas noteikumi".

➤ Kur publicē oficiālo statistiku?

- Oficiālās statistikas portālā:
 - Nefinanšu komersantu finansiālie rādītāji perioda beigās
 - Nefinanšu komersantu peļņa vai zaudējumi
 - Nefinanšu komersantu peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem un neto apgrozījums pa darbības veidiem
 - Nefinanšu komersantu finansiālie rādītāji pa darbības veidiem perioda beigās

➤ Kas ir galvenie oficiālās statistikas lietotāji?

- Ekonomikas ministrija
- Latvijas Banka
- Finanšu kapitāla un tirgus komisija
- Valsts ieņēmumu dienests
- Eiropas Centrālā banka (ECB)
- Starptautiskais Valūtas fonds (IMF)

➤ Vai Pārvalde ievēro datu konfidencialitāti?

Pārvalde ievēro datu konfidencialitāti. Pārvaldes nodarbinātajiem aizliegts izpaust datus un citu ierobežotas pieejamības informāciju, kas viņiem kļuvusi zināma, pildot dienesta vai darba pienākumus. Tas attiecas arī uz personām, kuras uz laiku ir iesaistītas oficiālās statistikas nodrošināšanā vai ar kurām izbeigtas darba vai dienesta tiesiskās attiecības.

Pārvalde veic nepieciešamās darbības, lai novērstu neatļautu piekļuvi datiem, to sagrozīšanu vai izplatīšanu, nejaušu vai neatļautu iznīcināšanu.

No respondentiem iegūtos datus izmanto oficiālās statistikas nodrošināšanai, tas nozīmē, ka datus, kas primāri iegūti statistikas nodrošināšanai, nedrīkst izmantot civilprocesā, administratīvajā procesā, kriminālprocesā vai komercdarbībā.

Vai Pārvalde ievēro Vispārējo datu aizsardzības regulu?

Pārvalde ievēro Vispārējo datu aizsardzības regulu.

Pārvalde pieprasa un apstrādā datus saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulas \(ES\) 2016/679](#) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK 6. panta 1. punkta c) un e) apakšpunktu un 89. panta 1. un 2. punktu normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpildei vai sabiedrības interesēs.

Vairāk par informācijas drošību un datu aizsardzību var atrast Pārvaldes mājaslapā: <https://www.csp.gov.lv/lv/informacijas-drosiba-un-datu-aizsardziba>.